

Haafdiurens naturlige leek och stým; den ehrborne och högwällärde widh kong...

1 Ic 1680 Wanochius, Andreas

National Library
of Sweden

Haafdiurens naturlige Leek
och Ström;

8
22.
27

Den

Ehrebörne och Högwallärde/ widh Kongl. Acade-
mien i Åbo Physices Professori Extraordinario,
och Secretario,

Her M. ANDREÆ
WANOCHIO;

Såsom och

Edle/ Gudfruchtige och mycket Dugdericke
Jungfrw/

J. SUSANNÆ JULIANÆ

Enewalds Dotter SVENONIÆ;

Lå the offentligen vthi Åbo Dom-Kyrckia/ närvarande
Högshörnåhne Congratulanter, medh Christeligh Solennitet
vthi Schraband sammangåstvos/ An. 1680. 21. Oct.

Wålment öfversände/ at förhindra

Ensligheetens Hasde
O roo.

Tryckt af Johan Wald/ Acad. Booktryckare.

Eccles. 3.

Alfa hafwer sin Tijdh;

Famitaga hafwer sin Tijdh.

Ch see Werldzvnder all/ det högga Himmels
Säfte/

Thet trinna Jordsens Kloth/ som all Diur
gifwer näste

Och fattar i sin barm; den diupa watufodd/
Och alt ther vti är/ med fiskar mång oc goch!

Hvad mera alt/ som fins och värde är största vnder/

De så i diupa Haf/ det läckar alla stunder/

At prisfa öfver alt den högsta Guden wår;

Han medh en allwigs Macht wäl stält har alla wrår.

Det wijda Regement Nepionus plagar föra/

De vnderwärde Ting i Hafwet sigh må röra;

De läcka hålft åstad/ at skrifwa om den leet/

Den lust samt frögd och stüm/ de mångahanda streef/

Som bland Hofzwägh och swall höres af Fiskar många/

Stora så wäl som små/ til tusend der the gånga.

Af intet hade Gudh på femte dagen giordt/

Fisk/ Fogel/ alla Diur/ som är af forno spordt;

Sij! Då wälsignades i Lufften Foglar alla/

Då marken diuren medh/ fiskar i watnet falla.

Tu der af kommer tā den leet/ den Lust och Frögd/

De hafwa hwar och en af Gudi der til bögd.

Här medh widlöfftigt taal tagh intet wil om röra

De diur i Stogen gå; en heller här införa/

Hwad Lufften äga mon/ det lembnar iagh nu här/
Til söß det gäller wist/ beståda watnet står.
Wist är det/ låger iagh/ hwar öfwer wij må vndra;
En des inwåbner mång der inne mächta dundra.
Det witna månge Stiep/ ja mång söfaren Man/
Sö seglat här widt fring/ besedt mång fremand land.
I floor Liffz fara de i tiöld och wårman heeta/
I Bölian drifwas grym/ medh plag dhe Hamnen leeta.
Fast Leviathan är rått grymmer ther han går/
Han leeter lüfligt lell medh makan/ när han får.
Hwad wil iagh röra om glupande Hwalen stora?
För hans rått starcka macht man skeppen mon förlora.
Iagh weet/ en sådan syns; hans wijda gap och swålg
Haar Jon Propheten vp heel slukat i sin Bålg.
Han leter/ kuttrar lell medh makan sin then Kåra;
Wil tu thet icke troo/ mon Plinius thet låra.
Sij de Delphiner all/ och Marswijn/ om iagh rått
Rondterium haär läst/ afwen på lista lätt
Sin lista ålsta högt/ de wijsa fårleef mncken/
Alt hafwa de beröm af många för de stocken.
Iagh weet och flera slag; här kommer Lax och Stör/
Braxen medh Jidar all/ och andra slijta brör/
Sijtar/ torstar och sill/ medh Giäddan åhlar långa/
Strömning/ Ruda och Gris/ som wij i sögar fånga.
Karp/ inörter/ tiurar små/ med flundran/ som af art
A ena är inöhwijt å andra sidan swart.
Den hwassa Råckan suul/ hon Giöfen månde wachta/
Den braswa långan grå medh sebnen simmer sachte.
Wår

An Abbor röd om stiert/ samt Laken söth och god/
Och alt hwad finnes meer i sögar äe och flodh.
Iagh må en tala om the stöna Hummer söta/
Af dem i Göteborg plå mången sigh härt söta.
Så när iagh än har glömt införa medh sin Kloor
De Kräfte/ Käkor små/ medh tastan temlig floor.
En må här slutas vth medh Norsfar girsen lilla;
En nämbnes Siählen nu/ hans spået iagh wil en spilla/
Det må Stiärkarlen taa/ och toka i sin Kähl/
Han tarfwar det alt som äggjernet tarfwar Stäbl.
Summan det är på alt/ om man til Grunden blifwer/
En öfvermåttan lust man först tå warse blifwer.
Så frögdas desse måst/ när the ithopa två
Få leeta medh sin Stiert/ der löper rommen frä.
Nu fröta sigh ihoy/ nu blij de åter långa/
De stillas för en äth än af de två blij många.
Fast talet selar dem/ hand/soth och annat meer/
De öfwa kärleek lell/ som män af leken seer.
Iagh säger richtigt vth/ om fistar aldrigh lekte/
Rätt slätt skulle gå til/ och mindre mången stekte.
Wor' en en sådan lust/ wor' en en sådan Frögd/
Vthi sö-bäck och äe/ slätt wore man benögd.
Så seer man hwad för Frögd Oceanus mon wäsa;
Effecten af den leek/ hwar billigt borde prissa.
Är någon enfligh Bus/ är någon Munter til/
Är någon enwäfs än/ som Ehta Ståndet wil
Medh Påswen söta full? Han packe sigh om Wären/
När isen går sin toos/ och bonden tidr wall Sären/
A iij Til sö

Til sids och nothe: drächt/ vthi en Fiskarbärth/
Wist lærer Karlen då/ iagh troor/ så annan lätth:
Wist lär the Fiskars leet/ den lust och stijn de hafwa/
Stända hiertat hans/ han Ensligheet ned grafwa/
Swad wiliag tala meer/ tröttheet snart mon sigt tee/
At råfna vp den lust/ som watnet plågor gee.
Här kommer fram en Man/ prächthigh i Brudgums kläder/
Och Högwällård är han / wäl känd i land och städer/
Och at han älskas här/ det gör hans lärdom stoor
Som och berömbda Dngd/ Jagh intet annat troor.
Han haar wist pröfwat på/ det mycket säljampyt wara
Dgiffit och ensam gå/ bår offta medh sigt fahra.
En ensam haar en den/ som lagar en bist maat/
Han måste sielfwer fram/ och Kälen gee på Saat.
Bort du/ du Ensligheet/ tu skäncker drickar suura!
När ingen går åstad/ måst ensam Grytan skuura.
Uch illa ensam blij/ det är en skada stoor;
När ingen är som wil/ sielf måst han beta moor:
Då måst han sielfwer gå i tiöf/ i bod och i fällar/
Til Grytes taga sielf; sielf offta midlet sällar.
Den ensam wara will/ han måste sielfwer öhl
Bryggia och båra hem/ det är et elakt söhl.
Det ware som det wil/ det gå så hån medh thetta:
En Dräng/ en Pijga kan alt sådant wäl vthråtta!
Det kan wäl wara så/ iagh nedar föga til;
Doch illa då tilgår/ när Pijgan koplå wil
Medh Drängen vthi wrår/ Ens goda til sigt sljta/
Det gör offta så ondt som arga hundar bjta.

Doct

Doct är thet wår åndå: Om gwall man går till fång/
Då måste Ensam hårdt alt med stoor hiertans ång
Wål frensa hutra nogh/han ingen haar widh sida/
Som wårmer honom vp; förtreeth är sådant lida.
Ach ach! stoor ömka är/når Ensam faller full/
Är ingen då til stödz/ som Ensam är så hull
Ut faller rättar vp. Så måste altid sielfwer
Wara sin Egen Drång/ Schwart då hufan hwalfswer.
Så är och ingen nu så stumögd blifwin ån/
Som icke märckia kan/ Wår Brudgunn sofftat hån/
Innan han Waka fått/ som Korset lindra kunde.
Troo fritt/ han omak bast at fötia tijdh och stunde/
I siögar/ floder mång vthlastat Wåth och Kroot/
Ut fånga fisk på Leet; de warit doct förtloot.
Til Siöds han offta gått effter sliprige åblar/
Nu på sin Krotar fått en Jungfru/ som sw prälar
Af Edla dngder mång/ en Dam af tuchtigt sinn/
Den högt beröm är wård/ det witnar pånnen min;
Hwem wil nu icke Troo/ wålst vthi Staden denna/
Lår frögden stå i Taak/man Stool och Bånt kullrånna.
Iagh talte wål på stund/ om Frögd i Hafwet war;
Den hinne inset til all Lust här är ospar.
Hår sprutas Wafnet en/ af stora Dynner. Hwalen/
Men Wijn/ Claret/ all slaghrundt skänkes vthi Salen.
Hår wrålar ingen Kalf vthi sid eller strand/
En Delfin medh sin Röst/ här höles oppå land;
Een artigh flar Musik af Instrumenter många/
Een Baasfiol degam/ Trumpet; Marinen långa/

De

De klinga hoos of nu / de folla Sron wår /
Iw Glädie / Lust och Frögd / höres ehwart man går.
Alle hwad här är anstält / är ynge två til öhra /
Som samman innanfort til Sängen danga låra.
Men hwad för dantz det blir de göra båda två /
Medh konst och artigt stref iagh troor den lærer gå.
Låt dantzen gå fort an! Gudh låter wål så gånge /
Wpå den Lust / det stijn / lär fölia Bårnen många.
Så lefwel länge wål / wår Brudgum med sin Brudh
I Werlden hopas så / at dem må Himmels Gudh /
Effter des wandring trång / til Paradiset föra:
De niuta Lust och leet hoos belgon / och så höra
Klingande Lute klang / den Engla lustig Sång:
Så slutes önskan min! Gudh hielp of dyt een gång!

